

„Csongrád megye is Magyarország”

Kivonultak az egészségügyiek

Még a munka és korántsem a tüntetés készülődésének lázában találtam kora délután a belgyógyászati osztályon Bényi Jenőné főnővér és két munkatársát, Mityók Iona és Mészáros Rozália, három műszakban dolgozó ápolónőt. Mielőtt bármit kérdezhettem volna, kézen fogtak és úgy-mond „hangulateltöltő elemként” megmutatták azt a fürdőt, ahol a női betegek kénytelenek tisztálkodni. Beázott, penész — szürke mennyezet, áporodott, párás levegő, fölpördült szélű linóleumpadló, amely valamiféle akadályverseny résztvevőit is igen próbára tenné, ha fölbukni nem akarnának. Noha csúszás ellen meg éppen jó szolgálatot tehetnek a fölünkörödött, szakadozott szelek: lefekték az embert esés közben. Csak hát ide nehezen mozgó, gyöngye, beteg, idős emberek totyognak tisztálkodni. Nem volt szerencséje annak a nővérkének, aki a szomszédos kizsákolóhelyiségre lépve ágytálat a kezében úgy elcsúszott, hogy eltört a karja.

„Kórház az árok mélyén”

— Sajnáljuk szegényt, de magunkat is: helyettesítéséről nekünk kell gondoskodnunk. Pedig így is anynyi a túlóránk, hogy alig győzzük. És ezt nem szívesből, önként vállaljuk, itt a túlóra kötelező, amit kemény adóval büntetnek. Bennünket ez jobban sújt, mint más egészségügyieket, hiszen a mi fizetésünk itt a megyében 30 százalékkal elmarad az országos átlagtól — panaszkolta a főnővér.

Iona, aki egyébként jogot végzetten is megszállottja a betegek körüli szolgálatnak, így vélekedik erről:

— Jó, ha havonta 7000 Ft van a borítékomban. Ez lakásrezsire, étkezésre, öltözködésre sem elég, nem-hogy föltiltódásra, újjászülésre. Pedig de kellene, hogy türelmes, ápoló, a betegek jó hatást tevő nővérek dolgozzanak az ágyak körül. Ugyan ki engedheti meg magának, hogy akár egy hétvégére elutazzon pihenni? Az apácák lehetnek önfeladatok: lakásuk, ruházatuk, élelmük adott volt.

— Arról ne is beszéljünk, hogy egy „ápoló nőnek” ápoltnak is illenék lennie — szölt közbe Rozália nővér —, de közérzetjavító fodrászra, kozmetikusra már nem futja, művelődésről, olvasásról ne is beszéljünk.

— Holnap reggel májdiopszia, Pötyike — nyitott be egy orvos a főnővér szobájába, s Pötyike „igenis”-sél felelt.

— Ez egy komoly, szakértelmet igénylő beavatkozás, és természetesen megteszszük. De utána takarítunk is, ha kell. A koronáriaörző

is síkálja a kórtermet. Mert alig 4 ezerért nem találunk takarítónőt. Nekem 20 éves munka után 10 ezer bruttó a fizetésem. A férjem keresetével együtt, mivel két gyereket nevelünk, nem jön ki fejenként a 4800 forintos létminimum. Hát ezért megyek ki én is az utcára.

— És mit várnak a demonstrációtól?

— Látványos — javulást semmiképpen nem, azonnali megkezdését. De el kell mondanunk, hogy kiszolgáltatottak vagyunk, orvosnak, betegnek és az államnak egyaránt. Jó, ha tudják az illetékesek: ha a mi, hivatástudattal beöltött korosztályunk kidől, vagy kiöregszik, nem lesz utánpótlás. A mai fiatalok már nem ilyen önfeláldozók. A megfelelő bérezéssel, a jobb munkakörülményekkel — mindez még talán megelőzhető.

„Döglődő lovat korbáccsal”

Marosi György doktor ottjártamkor az intenzív osztályon vizitelt. Mig vártam, az üvegajtón át elnéztem, milyen szorgalmasan fényszerítik a csempét a zöld ruhába öltözött lányok. Föltehetően hasznosabb tevékenységre is befogható szakdolgozók.

— Ott lesz délután a tüntetésen? — kérdeztem munkája végeztével az orvost.

— Meggyőződés, hogy meg kell mondanunk, ha fáj a hasunk. És akkor, amikor fáj! Hogy néhány hónap múlva senki ne kérdezhesse, miért nem szöltünk idejében, korábban. Jelezni kell, ha méltánytalanság ér bennünket. Itt például az a talán hihetetlen tény okoz feszültséget, hogy van orvos, akinek alacsonyabb a fizetése, mint egy ápolónőé... Hallgatni erről nem szabad.

Baradnay Gyula professzor, igazgatóhelyettes így vélekedik a petícióról, és magáról a megmozdulásról:

— Az elégedetlenség régi keletű, s messzire, egy régi baloldali csoporthoz nyúlik vissza a tiltakozás megszervezése is. Az egészségügyet is sújtó megterhelések miatt általánossá vált az elkésztetés az itt dolgozók körében, így érthető, hogy tisztességes szándékkal csatlakoztak hozzájuk nagyon sokan. Követeléseik 90 százalékkal egyetérttek. A tüntetéssel azonban igazán nem szimpatizálók, ebben a gazdasági és politikai szituációban nem lehet sikere. Támogatandó a kérések többsége, ám nem most. Szerintem döglődő lovat korbáccsal ütni értelmetlen és kegyetlen dolog...

Színjáték nélkül is

A rendelőintézet dolgozói vacilláltak, amikor hírt vettek: a szakszervezet demonstrációt szervez. Egy hete közös megbeszélésük alapján még úgy határoztak, hogy területileg nem vesznek részt a tüntetésen. Azóta nézőpontjuk megváltozott: ki-ki maga döntötte el, a fölvonulással tart-e vagy sem.

Hampel György százezer főorvos nem állt be a sorba, kitartott eredeti véleménye mellett.

— A szegedi kórház-rendelőintézet nővéreinek, orvosainak, asszisztenseinek — néhány kivételtől eltekintve — olyan felháborítóan alacsony a fizetésük, más megyébeliekhez képest, hogy a törvény által engedett legdrasztikusabb megmozdulás is indokolt lenne. A közvéleménnyel valóban közölni kell: ezért a rossz hatásokkal, alacsony színvonalon működő, halálpénzzel lezüllesztett egészségügyért nem mi vagyunk a felelősek! S hogy miért nem állók — és állunk még sokan — a tüntetés élére? Mert fölhabarító-nak tartjuk, hogy olyan szervezet vezesse a tiltakozók seregét, amely, eddigi tevékenységével, a hatalom feltétlen kiszolgálásával személy szerint is felelős a mara kialakult állapotokért. Az a szakszervezet, amely eredményt nem képes fölmutatni, kihasználva a dolgozók végső elkeseredését, öngazolásképpen egy kockázatmentes alibi megmozdulást szervez. Enélkül a színjáték nélkül is követeljük a törvényhozás révén annak a lemaradásnak, a 30 százaléknak a megadását, melyet más megyék egészségügyi dolgozói már megkaptak.

Chikán Ágnes

Nyugatnémet és izraeli tőkével

Szálloda Kisteleken

Mint a környék egyik legnagyobb munkaadója, közel 500 embert foglalkoztat az áfész, de tagjainak száma ennek több mint tízszerese. A célrészjegyekre mostanában csak 9–12 százalékot tudnak fizetni, a közeljövőben azonban ezt — jelentős szervezeti átalakulás eredményeként — emelni szeretnék. A mélyreható változtatásokra annál is inkább szükség van, mert a jelenlegi éves átlagkereset a 90 ezer forintot sem éri el. Igaz, falun — bocsánat, ebben a városban — nemcsak a fizetésből élnek az emberek, s üzletekről lévén szó, mellékes is akad itt-ott.

Januárban mindenestre az áfész végrehajtott egy általános, 16 százalékos béremelést, s az érdekeltségi rendszer átalakítása is rejt még további tartalékokat.

A több lábon álló fogyasztási szövetkezet 27 vendéglátó-ipari és kétszer ennyi kereskedelmi egységet üzemeltet, jelentős felvásárlási tevékenység mellett. Nemcsak vesz, termeltet is. Többek között két mezőgazdasági szakszervezetjének kerestől évi 8 ezer darab serfőst. Saját vágóhidjuk is volt az elmúlt év közepéig, ez ma már kft. formájában működik. A negyemillió forintos 70 százalékat adta az áfész, a többi a dolgozók „jegyzése”. Ez utóbbi egyben megfelelő garancia is az érdekeltségre. A 30 ezer sertés feldolgozására alkalmas üzem csak tőkehátsághoz, fél éves árbevételük meghaladta a 80 millió forintot.

Egyik legeredményesebb profiljuk a vegyüzem, amely színezőpasztát, fagyállót, ioncsereit vizet állít elő. A 15 millió árbevétel mindössze heten termelik meg, s ebből 2,5 millió a nyereség. A kereskedelemben ekkora árbevétel-arányos nyereség természetesen elképzelhetetlen, ott már né-

Kisteleknek már nagyközség „korában” is számottevő vonzáskörre volt Csengele, Pusztaszer, Baks, Ópusztaszer és Balástya kötődött, illetve kötődik ma is az újdonsült városhoz. A cím még nemigen ragadt meg a kistelekiekben, s ha vendéget igazítanak utába, jobbára ma is a falu szélét — főutcáját — emlegetik. A helyi áfész „fernhatósága” a városban túl az említett öt községre is kiterjed; a körzet kereskedelmi forgalmának 85 százalékát vállalja magának a fogyasztási szövetkezet.

hány százalék is elfogadható.

Az életszínvonal látványos csökkenésével Kisteleken is rossz idők járnak a vendéglátásra. (A gyorsítkezében sikerült úgy megebédelnem háromnegyed 12 és 12 között, hogy senki sem nyitotta „ránk” az ajtót, pedig a legközelebbi étterem zárva is volt.) A konfekció, a ruházati kereskedelem alakulása is elszomorító: a forgalom az elmúlt négy év alatt majdnem a felére csökkent. Az élelmiszerboltosok néhány százalékos árreszt idén könnyen felemészti a várható forgalomcsökkenés. Volumenben 3–5 százalékos visszaesésre számíthatnak. Ebben az ágazatban — különös tekintettel a tanyasi boltokra — nem is kell konkurenciával számolnia a szövetkezetnek.

Bischof József elnököt a jövőre vonatkozó elképzelésekről, a várható változásokról is faggattam.

— Az elkövetkező évek legnagyobb jelentőségű vállalkozása minden bizonnyal a szállodaépítkezés lesz. Ez a szolgáltatás ma már nagyon hiányzik a városnak.

— Kinek van erre most néhány tízmilliója?

— Már tárgyalunk izraeli és nyugatnémet cégekkel, akik a világkiállítás közlekedtével mind nagyobb érdeklődést mutatnak, és tőkével is beszállnának a vállalkozásba.

— Vegyes vállalat, kft.?

— Ebben még nem döntöttünk, a befejezés végső határideje mindenestre adott. A hatvan férőhelyes — 26 szobás, plusz két apartmanos — háromszintes szállodát az E5-ös út mellé tervezzük.

— És ha az autópálya másfelé kerül?

— A végleges nyomvonalat mi sem ismerjük még, s valószínű, hogy a szálloda készül el hamarabb. A közel ezer négyzetméteres beépítés a mai áron számolva 30 millióba kerül, ami azonban a 20 százalékos feletti áremelkedés mellett havonta növekszik.

— Milyen megtérülési idővel kalkulálnak?

— Első megközelítésben 3–9 évvel számolunk, s ez a partnereknek is megfelelő. — Az áfésznek szervezeti felépítése még illeszkedett a korábbi gazdaságirányítási elképzelésekbe, de hogyan tovább?

— A kulcsszó mindenképpen az érdekeltség, ez hiányzott leginkább az elmúlt évtizedekben. Itt vagyunk egy nagy, bürokratikus apparátussal, amelyet a szoros elszámolás, szerződéses stb. formában üzemeltetett egységek tartanak el.

— Tehát ön maga, illetve közvetlen munkatársai ellen beszél?

— Miért ne! Azt is el tudom képzelni, hogy nincs független elnök, és csak 4–5 fő kezeli a szövetkezeti vagyont. Azt nem mondom, hogy már holnap így lesz, de júliustól mindenképpen mélyreható szervezeti változások kezdődnek nálunk.

Kovács András

Hazafias Választási Koalíció

A jelöltek függetlenek

Ez is módszer

Tegnap már reggel jött a telefon. Márta Erzsébet (Komócsin Zoltán tér 3.) elképedve reklamált: idős édesanyjához — aki egyedül volt a lakásban — becsöngetett egy fiatalember. Csak annyit mondott, választások ügyében jött, és elvette a mama és lánya kopogtatócéduláinak ajánlószelvényét. Úgy, hogy mindkettőt aláíratta a mamával. Aki — nem tudván, miről van szó — át is adta az aláírt, ám blankó ajánlószelvényeket. A fiatalember azt sem mondta, melyik pártnak gyűjti az ajánlásokat.

Olvassunk — utólag, hazaérkeztek — kővé meredt a hírre. Nem mondta ugyan, kire adta volna ajánlását, de adni szeretne volna — valakire. Most már nem teheti. Még megadta adatait, miszerint az 1. választókerület 5. szavazókör 394-es és 395-ös nyilvántartási számú ajánlólapjait szerezte meg ily módon valaki. Hátha érvénytelenítik.

A módszer mindenestre arra vall: a tisztességet még tanulnunk kell!

Sz. I.

letben ketten vállalják a vetség támogatását élvezni. Nézete szerint méltatlanul kevés szó esik a munkásokról, így azok és a műszaki értelmiség felemelkedéséért küzdenek megválasztása esetén. Baloldali elkötelezettségűnek vallja magát, a szélsőségektől mentes poitizálás híve. Pálkö János jogtanácsos a Mindszenti Lenin Tszben, mint a vidék jó ismerője az ott élők sorsát, boldogulását tartja fontosnak.

Václav Havel Magyarországra látogat

Szűrös Mátyásnak, a Magyar Köztársaság ideiglenes elnökének meghívására január 25-én, csütörtökön hivatalos látogatásra hazánkba érkezik Václav Havel, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke.

Külföldi hitelek a mezőgazdaságnak

Az EKG mellett működő Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) által kilátásba helyezett hitel és segély felhasználásáról, illetve fogadásáról tárgyaltak szerdán a MEM-ben pártok, érdekképviseleti szervezetek, bankok és főhatóságok képviselői. Az érdekelteket az OECD-segítség felhasználását koordináló tárcaközi bizottság mezőgazdasági és élelmiszer-

ipari albizottsága hívta össze. Mint ismeretes, a huszonnégy iparilag legfejlettebb állam hazáknak és Lengyelországnak együttvéve a közös piaci pénznemben számolva 2,5–3 milliárd ECU-s hitelt, illetve segélyt szánt a gazdasági és a szociális területek fejlesztésére.

Szabó Ferenc mezőgazdasági és élelmiszerügyi államtitkár elmondotta: a szervezet részéről kilátásba helye-

zett összeg nagyságát nem tudják pontosan, és azt sem, hogy a pénzt a két ország között miként osztják fel. Így természetesen még az sem ismert, hogy mennyit használhatnak, igényelhetnek abból a különböző ágazatok, Mindössze az látszik biztosnak, hogy az OECD előnyben részesíti a magánsektorbéli, a környezetvédelmi, valamint az oktatási területek fejlesztését.